

Občinske volitve v št. Ilju v Slov. goricah.

Št. Ilj v Slov. gor., 3. 1. 1936.

Za našo občino se vršijo občinske volitve v nedeljo dne 19. januarja 1936 (ne 29. januarja, kakor je zadnji »Slovenski gospodar« pomotoma poročal). Torej čez en teden boste volilci naše lepe in slovite župnije klicani, da se odločite, kdo bo v bodoče naš župan. Kandidatna lista naše stranke z nosilcem g. Karl Swatyjem starejšim je bila že 2. januarja pri sodišču pravilno vložena in je bila tudi že od sodišča potrjena kot popolnoma pravilna. Na listi so zastopniki vseh dosedanjih občin velike župnije in še iz Srebotja, ki spada pod jakobsko ter iz Kaniže, ki spada pod jareninsko župnijo. Na listi imamo odlične poštene kmetijske gospodarje, delavce, železničarje, viničarje, penzioniste in invalide ter obrtnike in trgovce. Na naši listi so izkušeni in pravični narodno čisti ljudje, katerim ni za to, da bi postali župani ali odborniki, ampak samo za to, da se bo v občini pravilno in pošteno gospodarilo. Mi smo proti temu, da bi se občinska zemlja delila med kaka društva, da bi se izmetavalo denar za nepotrebne stvari in da bi se v občinskem odboru kregalo in prepiralo. Mi hočemo mirno delo za blagor vseh občanov in vseh delov naše velike občine. Tudi delavci morajo imeti svoje pravice in svoje zastopstvo v odboru. — Zanimivo je, da bo 24. januarja minulo ravno 26 let, odkar smo imeli znane zgodovinsko-važne občinske volitve, ko sta se borila na življenje ter smrt nemški nasilni medved in slovenska ovca. Leta 1910 se je odločila usoda za naš št. Ilj. Kakor smo tedaj v zgodovins-

skem boju stali vsi Slovenci zvesto skupaj in smo v tedanjih težkih razmerah zmagali nad nemškim nasilnežem, tako moramo tudi pri teh svobodnih volitvah vsi farani lepe naše župnije trdno držati skupaj in voliti vsi našo listo. Vsak šentiljčan naj pred volilno komisijo jasno in glasno reče: »Jaz volim listo g. Karla Swatyja!« — Bodo sicer razni nezaželjeni ljudje skušali enega ali drugega nagovoriti za kako drugo listo, vendar pa

upamo, da se bo stara zvestoba naših vrlih šentiljčanov tokrat pokazala in da bo naša lista zmagala tako sijajno, kakor smo mi navajeni zmagovati. Lista JRZ, to je lista g. Swatyja, bo v nedeljo dne 19. januarja zmagala. Radi tega pa dne 19. januarja vsi volilci pojdite že zjutraj na volišče, ki bo v »Slovenskem domu«, potem pa vsi na agitacijo in privedite vse zaostale volilce na volišče. Živijo naša zmaga!

25 let od odkritja do izrabe.

Bogastvo kanadskih najdišč.

V primeroma zelo kratkem času je nastalo v Kanadi novo in moderno mesto, ki se dnevno širi. Najdba radija ob obali velikega Medvedjega jezera je temeljito spremenila obraz ali zunanost celotne pokrajine. Strokovnjaki in spekulanti se zbirajo od vseh strani, privabljeni z izgledi na dobiček, na kapitalu močne družbe pošiljajo svoje zastopnike v letalih, da bi ne zgubljali časa, siromašnejši napravijo 1250 milj dolgo pot peš ali pa v čolnih. Kanadska vlada je dala takoj 1 milijon dolarjev na razpolago, ker je prepričana, da bodo tamošnja radio-najdišča znatno opomogla državni blagajni. Radio-rudniki ob Medvedjem jezeru so 12 do 15krat večji nego v Colorado v Združenih državah, kjer so našli doslej največ radija, in 4 do 8krat izdatnejši nego v tozadevnih najdiščih v belgijskem Kongu v osrednji Afriki.

Iz ene tone rude v belgijskem Kongu pridobijo 2—3 desetinke grama radija in 0.8 desetinke grama v Ameriki, med tem ko vrže kanadska ruda 10 do 20 desetink grama radija in 28 do 250 kg srebra.

Odkritelj in izraba.

Francoz Gilbert Labine je odkril leta 1931 ogromne radio-rudnike na vzhodni obali Medvedjega jezera. Najdišča so prešla tudi po njem ime. V resnici pa je na-

šel radij vsebujočo rudo na ravno istem mestu že pred 25 leti John Bell. Bell je predvidel neizmerno bogastvo rudnine med Medvedjem otokom in Copper Maine River (reko). Bolezen in slabe razmere so ga spravile ob uspeh in dobiček.

Danes so ustvarili na najdišču veliko strojno napravo, ki nalomi dnevno 100 ton dragocene rude. S pomočjo vodnih letal spravljajo rudo na do 1000 milj oddaljeno železniško postajo. S postaje roma v Port Hope, kjer jo predelajo. Vsak mesec predelajo 40 ton rude in dobijo 5 gramov radija in najmanj 850 kg srebra.

Dve znameniti stoletnici.

Proti koncu leta 1935 so slavili na Angleškem stoletnico parne piščalke in vozne kartice. Obe iznajdbi je rodila istočasno potreba časa. Obe imata svojo zgodovino. Vajnejša je parna piščal, s katero so še danes opremljene železniške lokomotive. Za železniško blagajno je bila in je večjega pomena druga iznajdba: vozne karte.

Parna piščal.

Iznajdbo parne piščalke pripisujejo Angleži inženjerju Adrijanu Stephensu.

Že koj pri prvih pojavih železnice so bila nezavarovana križišča železniških prog kočljiva zadeva. Nekega dne je začel na prvi železniški progi na Angleškem vlak ob kmečki voz, ki je bil naložen z zaboji, v katerih so bila jajca. Sunek

Zapeka

nenormalno razkrajanje in prhnjenje v črevih preneha po uporabi naravne 1275

Franz-Josefove

grenke vode.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. S-br. 15485, 25. V. 1935.

male brke in modre oči. Sklonil se je k očetu in v strahu vprašal:

»Oče, kje vas boli?«

»Zdaj nič več,« je šepetal stari, ki se je medtem dvignil. »Samo slab sem.«

»Misli sem si, da se je moralo kaj zgoditi, ko vas tako dolgo ni bilo. Zato sem šel gledat.«

»Hudo je bilo. Če bi Zvonikove ne bilo, bi bil umrl.«

»Ne, ne,« je ugovarjala Marta. »Srce se je razburilo — zaradi tega pa še ni treba umreti.«

»Kako ti je že ime? Marta si, kajne? Ti si mi pomagala; znaš kakor doktor. Tevž, zahvali se ji!«

»Bog ti povrni, Marta,« je dejal mladi mož. »Če bom jaz kdaj mogel tebi ali tvojim kaj dobrega storiti, iz srca rad bom storil.«

»Saj vendar ni vredno besede,« se je branila Marta. »Saj je krščanska dolžnost, da pomagamo bližnjemu, kadar je v stiski. Vsakdo bi bil to storil. Zdaj pa morava očeta spraviti domov, da si bodo mogli počiti.«

»Oče, na hrbtu vas bom nesel,« je rekel sin.

»Tevž,« je rekel oče in na jok mu je šlo, »kaj bi počel brez tebe!«

»Nošnja bo za očeta prehuda. Laže jim bo, če jih peljeva,« je menila Marta.

Snela mu je obkladek, očela ruto in jo zataknila za pas. Začuden jo je gledal Tevž. Potem je po-

magal očetu pokonci in ga krepko podprl. Marta ga je prišla pod drugo pazduho in tako sta ga počasi peljala po travniku gor.

Dvorniku je bilo šestdeset let, prisodil bi mu jih pa sedemdeset. Nekoč je moral biti postaven mož, zdaj pa je bil sključen, lasje in brada so mu bili beli in lice mu je bilo polno gub. Večkrat so morali počivati. Tedaj je stari vprašal:

»Marta, kakor pravi doktor si! Kje si se tega naučila?«

»Saj vendar nič ne znam,« je odgovorila. »Ena mojih bratrank je usmiljenka. Poleti je prihajala k nam na počitnice in mi je o boleznih pripovedovala. Večkrat sem šla z njo h kakemu bolniku in tu mi je kazala, kako je treba bolnikom streči.«

»Rada jim strežeš, kajne?« je poizvedoval Tevž.

»Res, rada! Lepo je, ako more človek človeku pomagati.«

Tevž se tega odgovora ni razveselil; bogve, kakšnega je pričakoval.

Ker je postala pot ožja, je stari prosil:

»Tevž, naj Marta, naj me sama pelja! Ti me pretrdo držiš, ona ima bolj rahlo roko.«

Sin je ubogal in čudno! — zdaj je šlo hitreje. Od zadaj je videl Tevž, kako nežno je Marta držala očeta in kako varno in krepko se je opiral na njo. Pogledi so mu ves čas viseli na ljubki dekletovi postavi.

proti letalom s strojnimi. Posuli so sicer aeroplan s točo krogel, a niti eden aparat ni padel na zemljo. Ko so zmetali zračni junaki celotni bombni tovor, so odfrčali z bliskavico, odkoder so prileteli. Napad iz zraka ni trajal niti 10 minut. Zapustil je za Abesince zmagovito bojšče, ki je bilo posuto z mrličmi in pohabljenimi ...

Ugovor abes. cesarja pri Društvu narodov.

Abesinski cesar je naslovil na Društvo narodov v Ženevo brzojavni ugovor, v katerem obtožuje Italijo, ker je uporabljala 23. dec. v bojih v Tembien pokrajini strupene pline. Uporaba strupenih pi-

je voz popolnoma razbil. Železniška družba je morala plačati škodo. Poklicali so inženerja družbe, ki je prejel naročilo, da mora za vsako ceno oskrbeti lokomotivo s kako svarilno napravo. Inženjer Stephens je prvi uvedel parno piščal, katero je pozabil oskrbeti s patentom. Celi svet se je oprijel piščalke na paro, a njen iznajditelj je umrl kot siromak.

Prevozni listek.

Iznajdba železniške karte se je rodila iz dejstva, ker posamezni sprevodnik pri

najboljši volji ni mogel ugotoviti, če so že vsi potniki plačali ali ne. Prve prevozne listeke so začeli izdajati na Angleškem leta 1835. Danes lahko kupite na vsakem londonskem kolodvoru 6000 različnih vrst železniških kart. Saj so posebne karte za navadne potnike, za vojake, za kolesa, za pse itd.

Obe omenjeni že 100 let stari iznajdbi sta ostali velikega pomena do danes.

S hribov pod Uršljo goro. Res vse narobe na svetu. Ko se v sv. noči, na najslajši praznik miru in ljubezni, ljudje grizejo in morijo, je tu pri nas celo gad prilezel iz svojega skrivališča, da bi po zgledu ljudi koga oklal. A mu je prav pred menoj nekdo zdrobil glavo in se je še zvihtal na cesti pred menoj — na praznik nedolžnih otročičev v letu Gospodovem 1935 (a zdi se mi, da Gospod mora biti sveta sedaj res žalosten, tako je pozabil, da je prinesel svetu — mir!).

Otiški vrh pri Dravogradu. Take mile zime, kakor je letošnja, že dolgo ne pomnimo. Čeprav je naše hribovje visoko, vendar nimamo snega. To je za voznike hud udarec, ker ne morejo voziti, saj si z vozarenjem zaslužijo vsakdanji kruh. Lanoka letina nam je še dobro obrodila, posebno sadjevca smo napravili dosti. Marsikateri kmet bi ga rad prodal, da bi potem lahko plačal svoje dolgove, kakor davke, zavarovalnine in drugo, pa nima nobene cene. Pomagamo si tako, da napravimo takorekoč »domačo ve-

Proti trdi stolici

čtrom in katarju v črevih je dobro sredstvo naravna 1275

Franz-Josefova

grenka voda, če se jemlje večkrat na dan.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. S-br. 15485, 25. V. 1935.

nov je zopet nov člen v verigi rušenja mednarodnih pogodb od strani Italije. Zelo težko so se tudi pregrešili Italijani zoper mednarodno pravo, ker so ob priliki svojega umika zažgali cerkev. Razen naštetega pa nadahnujejo Italijani z iztrebljenjem abesinskega prebivalstva.

Pismo padlega italijanskega oficirja.

Vojni poročevalcev Spencer Price objavlja pismo svojega prijatelja Petra, ki je bil italijanski častnik pri 3. askarskem polku. Padel je v bitki pri Abbi Addi 22. dec. Dobil je od Abesinca v prsa in treh 15 zabodljiv. Petrovo pismo se glasi: »Od včeraj smo na

Po kakih dvajsetih minutah so prilezli na vrh na Dvornikov dom. Ker so bili vsi v travniku, ni bilo nikogar doma. Marta in Tevž sta spravila očeta gor v izbo, pa sta mu morala dolgo prigovarjati, da je hotel v posteljo. Z žganjem mu je Marta krepko odrgnila noge, dala mu je požirek piti, nato pa naročila, naj počiva in, če le more, naj zaspi — potem jutri ne bo več nobenega sledu o današnji nezgodi.

Da bi se ognila starčevi zahvali, je prijazno pozdravila in naglo odšla. Spodaj jo je povabil Tevž v »hišo«. To je bila velika, lepa soba. V kotu je stala mogočna javorova miza, nad njo je visel križ, na obeh straneh pa dolgi vrsti svetih podob. Skozi pet okenc je sijalo sonce. Stara lesena ura, ki je segala skoraj od vrha do tal, je počasi tiktakala.

»Kako lepa je vaša hiša!« se je zavzela Marta. »Tako lepa naša ni.«

»A res?« se je namuznil Tevž. »Ali ti smem kaj prinesiti? Mleka in sira morda?«

»Ne, ne,« se je branila, »moram domov. Imamo krojača in ob štirih jima moram malo južino dati.«

»Škoda, da ne utegneš vsaj toliko ostati, da bi še šla na očeta gledat! Kako se ti zdijo?«

»Ali jim večkrat tako pride?«

»Že! In ponoči večkrat tožijo, da sape ne do- bijo.«

»Ali ste že kaj kakega zdravnika vprašali?«

»Da! Nekaj tednov so hodili k temu našemu

Sv. Trojica v Haložah. Božični prazniki. Južno vreme nam je napravilo med prazniki iz prijetnega, suhega saninca pristno haloško blato. Poti do cerkev so bile skrajno neprijetne, a kljub temu je bil obisk službe božje dovoljen. — Nenadni jug je napravil tudi veliko škodo. Po strmih hribih so se valile ne samo visoke plasti snega, ampak tudi plazovi zemlje. V Gruškovju na Hrvatom posestvu je potegnilo daleč v dolino zemlje in dreves, da je zadelo edino vozno in pešpot do ceste Podlehnik—Krapina; ljudje, ki so šli v cerkev, so se morali vrniti na dom. Posebno veliko škodo je napravilo sneževje na novi cesti Sv. Trojica—Sv. Andraž. Vso nasipano zemljo na Trafelovem griču in ovinku je zaneslo v grabo. Se še ne bomo kmalu vozili z avtom po njej!

Sv. Trojica v Haložah. V bolnici v Zagrebu je bila operirana na obeh očeh gospa Vrhovnik, trgovka in gostilničarka pri cerkvi Sv. Trojica. Želimo, da se kmalu povrne zdrava. Trgovina in gostilna je zaprta, ker je tudi mož močno bolan in ne more iz postelje.

Iz Šaleške doline. Komasačjska politika JNS veljakov, pač ni mogla kogar hujše zadeti ko škalcane, katerim je bila vzeta samostojna občina samo iz političnih razlogov. Borba za zopetno samostojnost traja skoro že pol leta. Ti veljaki imajo pri nas še vedno neupravičeno večino v občinski upravi ter vztrajno zavlačujejo predloženo prošnjo za zopetno vpostavitve škalske občine in priključitev škalskega šolskega okoliša. Res so škalčani storili malo napako, ker so izpočetka pobrali samo podpise davkoplačevalcev, ter je tako bilo število volilcev prenizko. To napako pa so koj popravili, čim se doznali, da mora podpisati večina vseh volilnih upravičencev, ter predložili županu pred sejo, ki je bila sklicana v ta namen, podpisane pole večine vseh volilnih upravičencev, katerih pa niso hoteli vzeti niti v pretres ter so pomanjkljivost do skrajnosti izkoristili in tako vlogo kot nepopolno zavrnili. Za novo predložene podpisane pole volilnih upravičencev so celo overitev istih oddonili, tako, da so si škalčani morali overitev podpisanih pol izposlovati od sodišča in nato vložiti popolnoma novo vlogo na merodajno mesto. Za strašilo proti škalčanom so pofovci celo spravili na dan, da bi škalčani v slučaju osamosvojitve morali plačati Din 300.000, kar pomeni, da bi se morali škalčani odkupiti, čeprav

mlademu; toda pomagalo jim ni nič. Zdaj jih zdravi ona brezniška šintarica.«

»Ta? Ta tu ne bo kos. Jaz bi dejala: pojdi z njimi v mesto h kakemu zdravniku!«

»Ali misliš, da je tako nevarno?«

»Zdaj še ni nevarno. Ampak zanemariti take bolezni ne smejo.«

»Prav praviš. V mesto jih popeljem. Kako je hudo, kadar tako lovijo sapo, pa jim človek ne more pomagati, ko bi tako rad!«

»Da, ko bi človek mogel pomagati, ko bi mogel povsod pomagati!«

Marta je stopila k oknu in pogledala skozenj. Lep pogled je bil odtod na hribe okoli in v dolino. Tam spodaj je bila farna cerkev in šop vaških hiš, med njimi pa se je vila Bistrica.

»Kako lepo je tu! Niti vedela nisem, da je tu tako lepo,« je rekla Marta.

»Ali ti ugaja? Pri vas na Primorskem je bilo še lepše. Praviijo, da niste radi v našem kraju.«

»O pač! Samo tesno je spodaj v dolini. Tu zgoraj pa je lepo.«

»Ali ne bi hotela kar tu ostati?«

Pogledala ga je, prvi hip ga ni niti prav razumela, potem pa je zardela in se spomnila, da se ji mudi:

»Iti moram. Zadnji čas je. Če me bosta morala krojača čakati, mi jih bojo oče povedali.«